

مطالعات تطبیقی و آسیب‌شناسی ساختارها برای اصلاح قانون اتاق می‌شود

غلامحسین شافعی، رئیس اتاق ایران در دوازدهمین نشست هیات نمایندگان اتاق ایران در نقد طرحی که با عنوان «اصلاح قانون اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و الحاقات بعدی آن» تهیه شده، گفت: آیا در صورت تغییر ماهیت اتاق به موسسه عمومی غیردولتی و تبدیل شدن اتاق به دستگاه اجرایی، رغبتی برای بخش خصوصی واقعی کشور برای مشارکت در اداره امور کشور باقی می‌ماند؟

غلامحسین رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در دوازدهمین نشست هیات نمایندگان اتاق ایران از حملاتی که در هفته های اخیر به جایگاه بخش خصوصی و نهاد صنفی آن شده، انتقاد کرد.

شافعی گفت: طبعاً اشکالاتی در کار هر سازمانی وجود دارد شاید این ویژگی کشورهای درحال توسعه باشد که همه از هم در حال انتقاد هستند؛ درباره اتاق هم حتماً اشکالاتی وجود دارد اما باید دید چقدر از این اشکالات ناشی از نقص قانون است؟

متن کامل سخنرانی غلامحسین شافعی به شرح زیر است:

بخش خصوصی کشور در ماه های اخیر دوره سخت و حملاتی ناروا را پشت سر گذاشت که بخشی از این فشارها به شرح زیر است:

-مشکلات پیش آمده درباره چند شرکت دولتی واگذار شده به بخش خصوصی و ابطال برخی قراردادهای واگذاری.

-وارد شدن اتهامات بدون ارائه مدارک روشن و دقیق به صادرکنندگان بخش خصوصی درباره بازگرداندن ارز حاصل از صادرات به کشور و تصمیمات خلق الساعه که گاهی عطف به ماسبق شدند در حوزه ارز و موضوع کارت بازرگانی و تهدید به تحقیق و تفحص از اتاق و اجرایی کردن آن و از این قبیل حوادث.

-کنار گذاشتن بخش خصوصی در تصمیم سازی ها برخلاف قوانین رایج کشور.

-در نهایت انتشار یک نامه با امضای «کارگروه اصلاح قانون اتاق بازرگانی ایران».

این نامه که خطاب به نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی است و مستندات و دلایل منطقی برای اتهامات خود ارائه نداده اند. به نظر می رسد بیشتر به دنبال همسویی نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب طرحی بودند که خود با نواقص و اشکالات پرشماری مواجه بوده و در مقابل قانون فعلی اتاق چند گام روبه عقب است. برخلاف انتظار این گروه، اگرچه کلیات طرح تصویب شده اما ملاحظه کردند که حتی یک نفر از نمایندگان محترم کمیسیون اقتصادی در موافقت با مفاد طرح صحبت نکردند.

لازم می دانم از کلیه نمایندگان محترم کمیسیون اقتصادی و رئیس محترم این کمیسیون که هم قبل از طرح کلیات و هم پس از آن، معیار انجام هرگونه اصلاحی در قانون را تقویت بخش خصوصی اعلام کردند، تشکر کنم. رئیس محترم کمیسیون مکرراً بیان کردند که صرفاً اصلاحاتی مورد موافقت کمیسیون قرار خواهد گرفت که موجب تقویت بخش خصوصی و ارتقای جایگاه اتاق ایران شود. بر مبنای اقدامات قبلی که درباره اصلاح قانون انجام شده است، مطالعات تطبیقی وسیعی که در چند سال اخیر درباره نقش های در حال تحول اتاق های بازرگانی انجام شده است و آسیب شناسی ساختارها و روال های فعلی برای انجام کارها، متن های دقیقی را تهیه خواهیم کرد تا پس از موافقت کارگروهی در مرکز پژوهش های اتاق ایران به کمیته بازرگانی کمیسیون اقتصادی مجلس ارائه کنیم.

آنچه مایه تعجب و تأسف است تغذیه جریان رسانه ای که دائماً اطلاعات ناقص و در بسیاری موارد کذب ارائه می کرد، توسط نگارندگان نامه فوق بود. منتسب بودن این نامه حتی به تعداد معدودی از اعضای اتاق، جای شگفتی است و شاید بهترین تشبیه آن در ادبیات سعدی شیرازی باشد:

گمانی خطا بود و تدبیری سست/ که در عدل بود آنچه در ظلم جست

یکی بر سر شاخ بن می برید/ خداوند بستان نکه کرد و دید

به گفتا گر این مرد بدی کند/ نه با من که با نفی خود می کند

هنگامی که متولی، حرمت امام زاده را نکه نمی دارد از دیگران و اغیار چه انتظار است؟

این جانب و هیات رئیسه محترم اتاق به رغم امکانات متعدد و راه هایی مختلف برای پیگیری حقوقی که در اختیار بود با این هجمه های ناروا با سعه صدر برخورد کردیم تا هم تفاوت در رفتارها آشکار شود و هم زمینه مظلوم نمایی این افراد را فراهم نکنیم. حال جهت اطمینان اعضای محترم هیات نمایندگان اعلام می کنم که نه تعداد زیادی بازنشسته، حقوق بگیر اتاق هستند؛ نه حقوق خارج از عرفی پرداخت می شود و نه هزینه های جاری اتاق فراتر از استانداردهای موجود است.

تفصیل این موارد در جلسه آینده هیات نمایندگان که یکی از دستورهای آن بودجه سال آتی است به استحضار شما خواهد رسید و مستندات آن تقدیم خواهد شد.

آیا به جای مسیر تغییر قانون راه حل بسیاری از انتقادات از طریق اصلاح آیین نامه ها در اختیار نبود؟

طبعاً اشکالاتی در کار هر سازمانی وجود دارد شاید این ویژگی کشورهای درحال توسعه باشد که همه از هم در حال انتقاد هستند؛ درباره اتاق هم حتماً اشکالاتی وجود دارد اما چقدر از این اشکالات ناشی از نقص قانون است؟ چقدر ناشی از تحریم است؟ چقدر ناشی از ضعف مدیریت اتاق است؟ کدام مطالعه و آسیب شناسی، علائمی درباره این موضوعات پشتیبان اصلاحات قانونی پیشنهاد شده است؟ آیا فضای نامناسب بیانیه و بیانیه بازی و انتشار اطلاعات سر تا پا غلط اجازه بررسی های دقیق و علمی قانون را می دهد؟

اتاق های بازرگانی نهادی با قدمت بیش از 130 سال است. مورخان تاریخ اقتصاد ایران اعتقاد دارند پایه تمامی فعالیت های صنفی و تخصصی بخش بازرگانی کشور از زمانی که این نهاد تشکیل شده، تفاوت کرده است.

با پیروزی انقلاب اسلامی، اتاق ایران نیز به عنوان نهادی مطرح شد که نیاز به تغییرات گسترده در هیات حاکمه آن وجود داشت. اصلاح این نهاد و شورا موجب شد در سال 57 بلافاصله پس از پیروزی انقلاب هیاتی به فرمان حضرت امام خمینی (ره) اداره امور اتاق را در دست گرفتند. این هیات عبارت اند بود از آقایان طرخانی، خاموشی، عسگرآولادی، میرمحمد صادقی، میرفندرسکی، عالی نصب، نوید و کرد احمدی.

اولین انتخابات پس از مأموریت کمیته منتخب امام (ره) در اتاق صورت گرفت. پرسش اساسی این است که آیا چارچوب حقوقی فعالیت نهادی باین قدمت سابقه فعالیت، می تواند بدون نظرسنجی گسترده از اعضای آن و بررسی های دقیق علمی درباره فرصت ها و چالش های ساختار فعلی آن تغییر کند و نهاد نمایندگی کننده بخش خصوصی را کاملاً وابسته به حاکمیت کند؟ آیا در صورت تغییر ماهیت اتاق به موسسه عمومی غیردولتی و تبدیل شدن اتاق به دستگاه اجرایی، رغبتی برای بخش خصوصی واقعی کشور برای مشارکت در اداره امور کشور باقی می ماند؟ اما دو نکته هم درباره موقعیت بخش خصوصی و نحوه مواجهه حاکمیت با اتاق بازرگانی در جلسات تصمیم گیران بیان کردم که لازم می دانم در این جلسه ذکر کنم.

اول: همواره عده ای اتهامی به جمهوری اسلامی ایران وارد می کنند مبنی بر آنکه ذاتا مخالف بخش خصوصی واقعی است. آیا عقلای کشور اجازه خواهند داد با تغییر ماهیت حقوقی اتاق به موسسه عمومی غیردولتی، دخالت بی حد و حصر در انتخابات اتاق و تایید صلاحیت ها مشابه انتخابات نهادهای سیاسی در انتخابات نهاد مدنی حاکم شود؟

می خواهید بدانید در چه کشورهایی رویه چنین است؟ کره شمالی و عربستان. همچنین اتاق های بازرگانی چین، کوبا و ویتنام هم تحت هدایت حزب کمونیست این کشورهاست. می دانید نتیجه عملی فرض کردن بخش خصوصی و نتیجه چنین تفکری در ایران چیست؟ سرمایه داری غارتی یعنی به جای اینکه به فکر توسعه کشور باشی از همه روابط استفاده کن، ثروتی بیاندوز و در اولین فرصت از کشور خارج کن. آیا واقعا چنین بخش خصوصی می خواهیم؟

دوم: باید توجه داشت که اتاق ایران، عضو اتاق بازرگانی بین المللی است. با توجه به معیارهای چنگانه ای که در سطح بین المللی درباره ایران و عربستان و غیره وجود دارد، این احتمال هست که چنین تغییراتی مدنظر بدخواهان کشور قرار گیرد و به لحاظ اساسنامه ای مشکلات جدیدی را برای ادامه عضویت اتاق و استفاده از ارتباطات بین المللی و در نهایت بر سر راه تجارت کشور ایجاد شود. آیا در فضای تحریمی و آینده نه چندان روشن، این موضوع به نفع کشور خواهد بود؟